

№ 31.

Warszawa, d. 1 sierpnia 1925 r.

№ 31.

REDAKCJA i ADMINISTRACJA: Warszawa, Krak.-Przedmieście 5 m. 4, tel. 114-26. Adres telegr.: „Metalowcy—Warszawa“.

Przenumerata wynosi wraz z przesyłką w kraju: Złp. 4 kwartalnie. Nr. pojedynczy gr. 40.
Członkowie Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych otrzymują „PRZEMYSŁ METALOWY“ bezpłatnie.

**SZWEDZKIE
ŁOŻYSKA
KULKOWE**

S K F

**Warszawa
Kopernika 13
Telefon 12-14**

339

ZASIŁKI DLA RODZIN REZERWISTÓW.

W Nr. 75 „Dziennika Ustaw“ r. b. została ogłoszona ustawa z dnia 23 czerwca 1925 r. o przywróceniu mocy obowiązującej ustawy z dnia 22 marca 1923 r. (Dz. U. R. P. Nr. 37 poz. 246) o zasiłkach dla rodzin osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe.

Art. 1 przywraca moc obowiązującą ustawy z dn. 22 marca 1923 r. o zasiłkach dla rodzin osób, powołanych na ćwiczenia wojskowe do dnia 31 grudnia 1925 r.

Art. 2 zmienia zasadniczo art. 10 poprzedniej ustawy, który głosił „obowiązek płacenia zasiłku ciąży: 1) względem rodzin stałych robotników i pracowników, którzy w chwili powołania utrzymują się z pracy najemnej — na pracodawcy, 2) we wszystkich innych wypadkach oraz w wypadkach stwierdzonej niemożności zapłacenia zasiłku przez pracodawcę—na Skarbie Państwa“. Obecne brzmienie tego artykułu jest: „Obowiązek płacenia zasiłków ciąży na Skarbie Państwa“.

W punktach 2 i 3 art. 2 są podane zmiany poprzedniej ustawy, wypływające z przeniesienia obowiązku płacenia zasiłków na Skarb Państwa.

ZAKOŃCZENIE ROKU SZKOLNEGO.

Uroczyste zakończenie roku szkolnego kursów zawodowego wykształcenia pracowników przemysłu metalowego odbyło się w dniu 5 lipca r. b. w lokalu uczelni przy ulicy Kopernika № 28, poprzedzone nabożeństwem w kościele Panien Wizytek.

Akt rozdania świadectw i otwarcia wystawy prac słuchaczy rozpoczął się o godzinie 12-ej w południe, w sali aktowej, przystrojonej zielenią, w obecności licznie zebranych przedstawicieli przemysłu, delegatów ministerstwa oświecenia i magistratu m. st. Warszawy oraz rodziców słuchaczy.

Uroczystość rozpoczął przemówieniem prezes zarządu p. Antoni Mencil i zaprosił do stołu przydjalnego na przewodniczącego p. Konstantego Siarkie-

wicza, starszego Zgromadzenia Ślusarzy pana Milewskiego, dyrektora Muzeum Rzemiosł i Sztuki Stosowanej p. Znińskiego i dyr. szkoły dokształcającej inżyniera Wł. Weyberga.

Prezes Antoni Mencil w krótkich słowach streścił historię uczelni, zdał sprawozdanie z kursów, frekwencji i kosztów utrzymania oraz dane statystyczne.

Ogólny koszt wydatków utrzymania kursów w roku szkolnym 1924/5 wyniósł zł. 30.188,57. Dochody zł. 28.655,21, wyrównanie niedoboru przez Towarzystwo wyniosło zł. 1.533,36.

Przeciętny koszt wydatków na jednego słuchacza wyniósł około 100 zł. (sto). Słuchacze opłacili wpisów w sumie zł. 9.550,50 to jest około 31% ogólnych kosztów, pozostałe wydatki zostały pokryte z subwencji i ofiar.

Uczelnia otrzymała subwencje od ministerstwa oświecenia zł. 8.380,22, magistratu m. st. Warszawy zł. 4.072,67, Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych zł. 4.790,00, Urzędu Starszych Zgromadzenia Ślusarzy zł. 1.458,00 i ofiar od różnych instytucji i osób zł. 403,82 razem zł. 19.104,71.

Pan Antoni Mencil wyraził w imieniu zarządu i uczącej się młodzieży gorące podziękowanie wszystkim, którzy przyczynili się poparciem i ofiarnością do prowadzenia kursów, a w szczególności Ministerstwu Oświecenia, Magistratowi m. st. Warszawy, Polskiemu Związkowi Przemysłowców Metalowych i Zgromadzeniu Ślusarzy.

W ciągu osiemnastoletniego okresu istnienia szkoły ukończyło trzyletnie kursa ze świadectwem po dzień dzisiejszy 361 uczniów. W roku szkolnym 1924-5 zapisało się słuchaczy 306,—a mianowicie:

Na kursy dokształcające:

kurs pierwszy	79
„ drugi	97
„ trzeci	70

Grafit podwójnie szlamowany (bez cła) . . .	141.—
Kamień wapienny . . .	4.—
b) za 100 kg. loco skład Warszawa:	
Pokost chemicznie czysty gwarantowany . . .	215.—
Olej wrzecionowy 3 — 4/20° . . .	24,21
„ „ 5 — 6/20° . . .	30,19
„ maszynowy III 3 — 3,5/50° . . .	33,87
„ „ IV 4 — 4,5/50° . . .	35,97
Olej maszynowy V 5 — 5,5/50° . . .	40,17
„ „ VI 6 — 6,5/50° . . .	43,32
„ „ VII 7 — 7,5/50° . . .	46,47
Olej cylindrowy do pary przegrzanej . . .	60,96
„ „ „ „ nasyconej 220—230° . . .	44,68
Smar Tovotte'a . . .	50,69
Benzyna 721/730 . . .	87,60
„ 751/760 . . .	62,80
„ 771/780 . . .	49,50
c) za m. ³ loco skład Warszawa:	
Deski sosnowe obrzynane 3/4" i grubsze . . .	60.—
„ stolarskie 3/4" i grubsze . . .	110.—
Kantówka obrzyn. 3 — 6 m. długości . . .	65.—

Ceny gwoździ i drutu.

„Zjednoczenie Polskich Fabryk Gwoździ i Drutu” notuje ceny następujące od dn. 12 listopada r. ub.
 Gwoździe za skrzynkę 16 klg. wagi netto loco magazyn fabryczny (ceny zasadnicze). *Zł. gr.*
 budowlane od № 26 do № 23. . . . . 7 30
 drobne od № 15 — № 6 od złp. 7 gr. 50 do 12 60
 Druty za 100 klg. (ceny zasadnicze)
 jasne zwyczajne:
 od № 2/0 do № 30. . . . . 46 70
 Druty ocynkowane:
 od № 2/0 do № 30 . . . . . 59 00
 Od cen zasadniczych dawany jest rabat zależny od specyfikacji i ilości towaru. Za wymiar dopłaty według specjalnej tabeli.

Cena odlewów żelaznych.

Podług notowań Grupy V (Odlewni) Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych cena odlewów żelaznych surowych dla Warszawy, aż do odwołania, wynosi od 0,45 do 0,56 zł. za 1 kg. loco fabryka.

Cena odlewów z metali półszlachetnych.

Podług notowań Koła Odlewni metali półszlachetnych od dnia 15 stycznia obowiązują aż do odwołania następujące ceny na:
 armaturę mosiężną . . . . . 2 zł. 75 gr.
 armaturę brązową . . . . . 3 zł. 65 gr.
 fosforbrązową . . . . . 3 „ 75 „
 odlew mosiężny galanteryjny . . . . . 4 „ 00 „
 Ceny te rozumieją się za 1 kg. loco fabryka bez opakowania za gotówkę.

Cena blachy ocynkowanej.

Cynkownia warszawska notuje następujące ceny blachy żelaznej ocynkowanej za 100 kg. franco wagon Warszawa:
 711×1422×0,5 mm. . . . . 80 zł. — gr.
 711×1422×0,525mm. . . . . 79 „ — „
 711×1422×0,55 mm. . . . . 78 zł. — gr.
 1000×2000×0,5 mm. . . . . 82 „ — „
 1000×2000×0,55 mm. . . . . 80 „ — „
 Ceny te rozumieją się za 100 kg.

Ceny metali według notowań giełdy londyńskiej w dn. 22. VII. 25 r. w złotych po kursie dnia za tonnę metr

Aluminium	3113	Miedź standard	1563
Antymon	1731	Ołów miękki	901
Cyna standard	6450	Nikiel	4110
Cynk hutniczy	949	Rtęć	10453
Miedź elektrolityczna	1650	Srebro za 1 kg.	108

Tendencja spokojna

„MASZyny ROLNICZE”

CZASOPISMO MIESIĘCZNE

GRUPY WYTWÓRNI MASZYN I NARZĘDZI ROLNICZYCH

Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych

Redakcja i Administracja:
WARSZAWA, KRAK. PRZEDMIEŚCIE 5 m. 4.

PRENUMERATA ROCZNA: 12 ZŁOTYCH WRAZ Z PRZESYŁKĄ POCZTOWĄ.

Tow. Akc. J. JOHN w Łodzi

WYRABIA JAKO SPECJALNOŚĆ:

Transmisje i części transmisyjne; **Koła** zębate; **Naprężacze** pasów i t. p. Konstrukcja lekka i solidna; wykonanie wzorowe; minimalne zużycie siły i smarów. Dostawa normalnych części z zapasu.

Tokarki szybkotnące, konstrukcji nowoczesnej wykonane najdokładniej, o wysokości kłów 150. 230 i 300 mm i długości toku do 3 metrów. Łby reolwerowe, lunety, uchwyty samocentrujące. **Imadła** równoległe o szerokości szczęk 100 mm.

Wiertarki słupowe 32 i 40 mm.

Kalandry wszelkiego rodzaju dla przemysłu włókienniczego i papierniczego jak: rolkowe, frykcyjne, wodne, matowe, **finiszowe** prasy nieckowe (Muldenpressen). Wykonanie pierwszorzędne, w niczem nieustępujące najdroższemu zagranicznym kalandrom. Około 200 kalandrów w ruchu. **Reparacja** walców, obtaczanie, szlifowanie i obijanie bawełną, jutą lub papierem.

Śruby z nakrętkami wszelkiego rodzaju.

Kotły żeliwne oryg. **Strebel'a** do ogrzewań centralnych.

Ruszty ekonomiczne podług własnego systemu i **odlewy** według nadesłanych modeli lub rysunków.

Własne biura sprzedaży:

WARSZAWA	LWÓW	KRAKÓW	POZNAŃ	KATOWICE	LUBLIN	GDĄSK
Jerozolimska 51	Zyblikiewicza 39	Basztowa 24	Cieszkowskiego 8.	Batorego 4	Krak.-Przedm. 58	Schüsseldamm 62

5

- Aparaty do spawania:**
Tow. Akc. „Perun”, Warszawa. Biuro: Wspólna 59, tel. 89-34. Fabryka: Grochowska № 52, tel. 201-16.
- Armatura na parę i wodę:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * Spółka Akcyjna Budowy Kociołów Parowych i Maszyn. „W. Fitzner i K. Gamper” w Dąbrowie.
- Beczki żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Druty wszelkiego rodzaju:**
Dąbrowski Przemysł Drucianny B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Dźwigniki—Łańcuchy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- * Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Garnki i przewody rurowe:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Garbarskie maszyny:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Gryzarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gryzarki uniwersalne:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Gwoździarki i ciągarki:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Imadła:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Imadła ślusarskie kute:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kalandry:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Konstrukcje żelazne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski Sp. Akc. w Lublinie.
- Konstrukcje żelazne:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Konstrukcje żelazne, schody, ciepłarnie:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-48.
- Koła wozowe o obęczkach prasą nasadzanych:**
Fabryka Kół i Wozów M. Margulies Płock.
- Kotły parowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- Kuto lane odlewy:**
Inż. Gniazdowski Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- Kuźnie polowe:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Liny stalowe—Drut stalowy:**
Bracia Jenike, inż., Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- Lokomobile przemysłowe:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Łańcuchy elektryczne spawane i patentowane (Victor) do celów gospodarczych i technicznych:**
Dąbrowski Przemysł Drucianny B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Łańcuchy rolkowe:**
Do samochodów ciężarowych, osobowych i motocyklowych. Łańcuchy Galla do transmisji i przegubowe, Fabryka St. Kubiak, Warszawa, Hrubieszowska 9 tel. 75-44.
- Łańcuchy „Galla”:**
Transmisyjne, ciężarowe i rolkowe wszelkich wymiarów. Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych, Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Maszyny rolnicze:**
Nitsche i S-ka, Fabryka Maszyn w Poznaniu.
- Młocarnie szerokomłotne syst. „Jaehne”:**
Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- Maszyny ceglarskie:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Narzędzia do obróbki metali:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Nity blacharskie saskie:**
Dąbrowski Przemysł Drucianny B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Obrabiarki do metali i drzewa:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Odlewy żelazne:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Odlewnie żelaza:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Odlewnie żelaza i metali:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- Okna żelazne:**
Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- * Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- * Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- Okna żelazne i drewniane z własnym okuciem fabrycznym:**
Jan Broda, Toruń.
- Okucia budowlane i meblowe:**
Jan Broda, Toruń.
- Pędnie:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- * Krawczyk i S-ka w Zawierciu.
- * B-cia Steinberg i S-ka, w Warszawie Wronia 80.
- Piece żelazne syst. powolnego spalania:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Pompy:**
Brandel, Witoszyński i S-ka, Grochowska 37.
- Prasy ekscentryczne, frykcyjne i balansowe:**
B-cia Steinberg i Sp. w Warszawie, Wronia 80.
- Prasy, tłoczarki cierne: mimośrodowe i balansowe:**
B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- * B-cia Kanczewscy S. A. w Częstochowie.
- * Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Prasy mimośrodowe:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Sikawki i narzędzia ogniowe:**
Bracia Mencil, Fabryka Wyrobów Żelaznych i Sikawek. Warszawa, ul. Czerwonego Krzyża 3, tel. 13-83.
- Sprężyny do mebli:**
Dąbrowski Przemysł Drucianny B-cia Klein w Dąbrowie Górniczej.
- Sruby, nakrętki, nity:**
Bartelmuss i Suchy, Bielsko (Śląsk).
- Sruby:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Strugarki:**
Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Suwnice:**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Suwnice (kranie) mostowe, przesuwne, dźwigi pionowe-elektryczne, transmisyjne, ręczne:**
Inż. Gniazdowski i Janiszewski, Sp. Akc. w Lublinie.
- * Bracia Jenike, inż. Warszawa, Aleja Jeruzolimka 20 tel.: 29-64 i 220-00.
- * Warsz. Fabr. Masz. windowych „Siła”, Chłodna 5, tel. 47-78.
- Taczki żelazne 75 i 100 litr. pojemności:**
Jan Broda, Toruń.
- Tokarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Traki i wszelkie obrabiarki do drzewa:**
„Unia” Zjednoczone Fabryki Maszyn Tow. Akc. Oddział: C. Blumwe i Syn, Bydgoszcz-Wilczak.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Turbiny wodne syst. Francis’a o wysokim współczynniku pożytecznego działania**
L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- Urządzenie do motorów na gaz ssany (generatory):**
Eberhard, Wolski i S-ka, Szara 12.
- Wagony wąskotorowe osobowe i towarowe:**
S. A. Handlu i Przemysłu Metalowego M. Lisowski. Warszawa, ulica Nowowiejska Nr. 22, tel. 173-90 i 210-59.
- * Tow. Akc. Wł. Gostyński i S-ka w Warszawie, Mokotowska 3, tel. 14-84.
- Walce żeliwne utwardzone:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- Wialnie do czyszczenia zboża:**
Fabryka Maszyn Rolniczych M. Margulies Płock.
- Wiertarnie kolumnowe szybokieżne:**
Najnowszego typu. L. Warwasiński, J. Wojakowski i Sp. Fabryka Maszyn i Odlewnia Żelaza w Noworadomsku.
- * Fabryka maszyn i odlewnia żelaza Waldemar Krusche i S-ka w Pabjanicach.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.
- Wiertarki:**
Tow. Akc. J. John w Łodzi.
- * Stowarzyszenie Mechaników Polskich z Ameryki Sp. Akc. Warszawa, Marszałkowska 46.

WYDAWCA: W imieniu Polskiego Związku Przemysłowców Metalowych: Dyrektor Zarządzający inż. S. J. Okolski.

REDAKTOR inż. Maurycy Chorzewski.

CENY OGŁOSZEŃ: Cała strona złp. 180; pół strony złp. 100; 1/4 strony złp. 60; 1/8 strony złp. 40;

Drobne ogłoszenia: tekst 3 wierszowy 30 zł. kwartalnie; za każdy wiersz dodatkowy 5 zł. kw. Członkowie Związku zamawiający ogłoszenia bezpośrednio, otrzymują stosowny rabat.